

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 119. — ŠTEV. 119.

NEW YORK, TUESDAY, MAY 20, 1924. — TOREK, 20. MAJA, 1924.

VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

CILJI IN NAMENI EDWARDA HERRIOTA

Voditelj sil, ki bodo stvorile prihodnji kabinet, hoče razpravljati čimprej mogoče z vlado Združenih držav glede francoskega dolga v Ameriki ter upa, da bo Amerika zmerna v svojih pogojih. — Nemška demokracija naj bi podpirala francoski liberalizem. — Od nošaji z Anglijo morajo biti bratski.

Poroča A. L. Murray.

Lyons, Francija, 19. maja. — Edvard Herriot, voditelj francoskih liberalcev, ki bo mogoče v par tednih zasedel mesto Poincaréja kot ministrski predsednik, se je vrnil danes v svoje domače mesto Lyons, potem ko se je izza izida volitev izognil vsem časnikarskim poročevalcem in politikom, ki bi radi govorili žujim.

Ko sem ga videl, obdanega od oprod, ni hotel izjaviti ničesar, kar bi le količkaj kompromitiralo njegove poznejše akcije. Kljub temu pa je rekel, da bo eno prvih njegovih dejanj odpravljanje fiskalnih postav, za katere se je Poincaré boril cele tedne, predno jih je uveljavil.

"Proti-demokracije so," je rekel Herriot, "in iti morajo."

Nato je nakratko obrazložil svojo politiko na naslednji način:

"Dolgov. Ne oporekam dejstvu, da je Francija dolžna Združenim državam in da se bo poslužila prve prilike, ki se ji bo nudila, da razpravlja o tem. Upam pa, da bo Amerika zmerna v svojih pogojih in zahtevah. V takem slučaju nimam niti najmanjšega strahu, da bo mogoče priti do sporazuma."

"Reparacije. Poročilo izvedencev je izvrsten temelj za resnično uravnavo. Moja stranka se v večji meri zavzema za boljša jamstva ali pravzaprav realnosti na temelju nemške proste volje kot pa za dvomljivo vrednost ruhrskih jamstev. Na drugi strani pa ni mogoče naihito podreti tega, kar se je enkrat zgradilo, dokler se ne zgradi nadaljne stavbe, ki naj bi stopila na mesto prve."

"Jaz hočem, da nemška demokracija podpira francoski liberalizem, ki se je lotil sedaj pomembnega podjetja. V povračilo pa lahko računajo nemški demokratije z vso našo podporo in simpatijo v svojem boju za obstoj."

"Odnosaji z Anglijo. Morali bi biti ne le kordijalni, temveč bratski. Jaz razumem nazore ministrskega predsednika MacDonalda, posebno glede sankcij ali kazni, katere je stavila sedanja francoska vlada kot pogoj še predno bi se izvedlo poročilo izvedencev. Prepričan sem, da lahko pridemo do sporazuma v tem oziru."

"Odnosaji s sovjeti. Gotovo se zavzemam za obnovljenje normalnih odnosov z Rusijo. Treba pa je staviti gotove pogoje. Ne sme se nas smatrati bedakom. Zapomniti si moramo, da nam je Rusija dolžna denar. V vsakem slučaju pa nas bodo našli sovjeti zmerne."

Herriot je dostavil, da si prav posebno želi nadaljnega razvoja Lige narodov ter rekel, da se zanaša na velikodušno podporo Amerike, ki so jo skušala francoska demokracija izvesti naloge, ki si jo je stavila, naložo ustvarjenja politike, na kateri bo temeljil mir Evrope."

Pretekli ponedeljek je izgubil Herriot iz svojega domačega mesta. V družbi prijateljev se je vozil z avtomobilom po južni Franciji. Prišla so poročila, da je obiskal par bolnic, pri katerih je interesirano mesto Lyons. Izgubil pa je popolnoma s pozornice, in medtem je francoska javnost špekulirala, kakšni so pač njegovi nameni.

Obiskal sem ga v uradu župana starodavnega mesta, kjer se je posvetoval s svojimi prijatelji o političnem položaju. Ti prijatelji bodo mogoče postali člani njegove vlade, če bo poklican, naj jo stvari. Nekaj skoro patetičnega je bilo v obnašanju moža, ki bo mogoče v tako kratkem času poklican, da se loti velike naloge reformiranja francoskega javnega življenja.

MUSSOLINIJEV LJUBLJENEC

Italijanski ministrski predsednik Mussolini ima vsak dan par ur časa, da se gra s svojim ljubljencem — mladim levom.

PRICETEK PROCESA PROTI HOFFMANU

Včeraj se je pričel proces proti kinematografskemu operaterju Hoffmannu, ki je obdolžen umora Mrs. Bauer na Staten Island.

Splošna pozornost je obrnjena na sodišče Richmond okraj, kjer se je pričel proces proti Harry L. Hoffmannu, kinematografskemu operaterju, katerega se dolži, da je umoril Mrs. Maude Bauer na samotni cesti v Chelsea, Staten Island dne 25. marea tekočega leta.

Čeprav je poteklo šele šest tednov izza aretacije Hoffmanna, je bilo objavljeno, da sta tako državno pravdnštvo kot zagovornštvo pripravljena na pričetek procesa ter izbiro porote. Pričakuje se, da bo poteklo več dni predno bo izbrana porota, kajti zagovornik in tudi državni pravdnik bosta pazila na to, da bodo izbrani porotniki, ki bodo prosti krajevnih vplivov.

Zločin, ki je še vedno v svežem spominu javnosti, smatrajo številni za enega najbolj presenetljivih in ostudnih, kar jih pozna zgodovina velikega mesta. Mrs. Bauer je bila ustreljena v skoro neposredni bližini svojih dveh otrok ter svoje matere, ki jo je videla še živo par minut poprej.

Vozila se je v avtomobilu z materjo in otrokoma, ko je njen avtomobil obšel v vrtni, napolnjeni s peskom. Sprejela je povabilo nekega avtomobilista, ki ji je rekel, da jo bo povedal na mesto, kjer bo lahko telefonirala za pomoč.

Avtomobilist jo je napadel kakorhitro sta dospela iz vidika matere in obeh otrok. Ker se je Mrs. Bauer upirala, jo je njen spremljevalec ustrelil.

Par dni pozneje je poslal Hoffmann svojemu bratu v Bronxu 25 kaliberski revolver s prošnjo, naj reče detektivom, če bi ga slučajno izpraševali, da je dobil revolver par tednov prej. Hoffman je nato sezgal usnjati "holster" v katerem je ponavadi nosil pištolo.

On priznava ta dejstva ter obenem tudi priznava, da je lastnik Ford Sedana, sličnega onemu, v katerem se je vozil avtomobilist, ki je napadel ter ustrelil Mrs. Bauer.

Obramba trdi, da se je mudil Hoffman ob času umora na nekem drugem mestu. Navedel je ime nekega kinematografskega operaterja, katerega je baje obiskal onega popoldne, ko je bila umorjena Mrs. Bauer.

Omenjeni pa je izza onega časa izpremenil svojo trditev ter izjavil, da ni videl Hoffmanna na dan umora. Izpovedal je, da je prišel Hoffman kmalu po umoru k njemu s prošnjo naj priča zanj, ker se je bal, da ga bodo osumili zločina.

MATI GOVERNERJA SMITHA JE UMRLA

Tri in sedemdeset let stara mati newyorškega governera, Smitha je umrla v Brooklynu vsled splošne izčrpanosti.

Mrs. Cather. Mulverhill Smith, mati governerja Smitha iz New Yorka, je umrla na domu svoje hčere, Mrs. Mary Glynn. Dosegla je starost tri in sedemdeset let.

Governer, ki se je mudil v Atlantic City, je bil brzojavno pozvan, naj se vrne v New York. Ko je dospel malo po osmi uri z vlakom na Pennsylvania postajo, je izvedel, da je mati medtem že umrla.

Ljudska množica, broječa več sto ljudi, je čakala prihoda governerja. Ko je stopil governer iz avtomobila ter pohitel po stopnjicah navzgor, je hitel in solze so mu tekale po licu navzdol.

V petek zjutraj, ko je odpotoval Smith v Atlantic City, so izjavili zdravniki, da ne preti materi nobena nevarnost več in pozneje izdani buletini so se glasili, da je na poti k popolnemu okrevanju.

Par minut po tretji uri v nedeljo popoldne pa je obšla staro ženo slabost in padla je v nezavest. Takrat so tudi brzojavno pozvali governerja, naj se vrne k materi. Malo po šesti uri pa je bila stara žena že mrtva. Družinski zdravnik je izjavil, da je bila smrt posledica raširjenja srca, povzročena od bronhijalne pljučnice.

Od prvega trenutka, ko je stopil governer Smith v javno življenje kot neznan član državne zakonodaje iz nekega prenapolnjenega okraja, na istočni strani New Yorka je bila Mrs. Smith prepričana, da bo doživela dan, ko bo njen sin inavguriran kot predsednik Združenih držav.

Ze dolgo predno je postal governer, je izjavila, da bo nekega dne dosegel to odlično stopnjo.

Mrs. Smith se je rodila v New Yorku leta 1851. Poročila se je z Alfredom Smithom, ki pa je umrl, ko je bil sedanji governer star trinajst let. Leta, ki so sledila na to, so bila polna bojev za obstanek vendar pa vključujejo spomine, katerih bi governer ne zamenjal za ducat terminov v stolu predsednika. Mrs. Smith je trdo delala, da nudi svojima otrokoma udoben dom. Za ves svoj trud pa je bila bogato nagrajena ter uživala svoja stara leta v miru in zadovoljstvu, obdana od otrok in unukov.

NOVA STRANKA V WISCONSINU.

Madison, Wis., 19. maja. — Na konferenci za napredno politično delovanje je bila stvorjena tukaj nova politična stranka, ki bo poslala svoje delegate meseca junija na farmersko delavsko konvencijo v St. Paul, Minn.

MACDONALD SE STRINJA Z DAWESOVIM NAČRTOM

Angleški ministrski predsednik MacDonald se je zavzel za načrt Dawesa ter si hoče pridobiti podporo ameriške vlade.

London, Anglija, 19. maja. — Ko je bilo objavljeno poročilo reparacijskih izvedencev, je soglašal ministrski predsednik MacDonald z ljudmi, ki so izjavljali, da je treba sprejeti načrt v celoti, brez izprememb. Po objavljenju tega stališča v govoru, katerega je imel v Yorku pa so se pričeli pojavljati znaki, da bo prisiljen udati se francoskim ugovorom v namenu, da doseže in uveljavi mirno uravnavo.

Sedaj pa se je ministrski predsednik očitno "ojunačil" ter se vrnil, čeprav ne popolnoma, a skoro k svojemu prvotnemu stališču, da podpira poročilo in načrt izvedencev, brez vsake izpremembe. To pa se je zgodilo na temelju nekega skrivnostnega upliva, ki je prišel preko Atlantika.

Cela evropska politika MacDonalda temelji v glavnem na teoriji, da ni mogoče uveljaviti v Evropi reda in mira, dokler ne bo izvedla Amerika svojega ekonomskega upliva ter priskočil na pomoč s finančnimi in konečno tudi političnimi sredstvi.

Kakorhitro je dognal, da hoče ameriški držav. department sprejeti poročilo izvedencev kot je bilo pisano in da dvomi Wall Street, da bi bilo mogoče spraviti v tek nemško posojilo, če bodo Francozi še nadalje davili Nemčijo proti željam izvedencev, je sklenil ostati na strani Amerike in proti Franciji.

Skupina stalnih uradnikov zunanjega departamenta, med katerimi je najbolj ugleden Sir William Tyrell, je bila odgovorna v veliki meri za prvo izpremembo v stališču ministrskega predsednika. Kakorhitro je objavil, da sprejme poročilo izvedencev, je šla ta skupina mož na delo ter pričela pripravljati kompromis s francoskimi ugovori, katere se je takoj dvignilo.

Ti stalni uradniki zunanjega ministrstva, ki pogosto zmagajo preko glav začasnih ministrov ter ministrskih predsednikov, so odločno "pro-francoski".

Drugi pa dvomijo o tem ter izjavljajo, da se zanašajo predvsem na diplomacijo stare šole.

Prepričani so, da ne more imeti idealizem, temelječ na osebnem prepričanju, nikakih praktičnih uspehov. Francija ima v svojih rokah vojaško hegemonijo nad Evropo ter je ni mogoče prisiliti niti do tega, niti onega koraka, proti njeni volji. Vsled tega je treba, kadarkoli pridejo interesi Anglije navzkriž z interesi Francije, opustiti hekatere domače interese, popustiti, da se dobi v zameno zaželjene koncesije.

COUZENSU SE JE OBRNILO NA BOLJŠE.

Washington, D. C., 12. maja. — Zdravniki pravijo, da se je zdravstveno stanje senatorja Jamesa Couzensa tako izboljšalo, da bo lahko že po dveh tednih zapustil bolnišnico ter začel s svojim delom. Nahaja se še vedno v John Hopkins bolnišnici.

LOZANJSKA MIROVNA POGODBA ODOBRENA.

Tokio, Japonsko, 19. maja. — Zunanji urad je danes obvestil časnikarske poročevalce, da bo lozanska mirovna pogodba veljavna tekom onega tedna, kajti v tem času jo namerava odobriti japonska vlada. Tozadevna pogodba uveljavlja mir med Grško in Turčijo.

MEDNARODNI IZSELJENIŠKI POSVET

Nova ameriška priseljeniška postava ni uničila upanj Mussolinija. — Italijanski ministrski predsednik je prepričan, da bo narodi, ki uvažajo delavce, dvignili svojo kvote. — Spšno nezadovoljstvo v Italiji radi vedno naraščajočih cen in velikih davkov. — Mussolini zaplenil 35 milijonov lir.

Rim, Italija, 19. maja. — Mednarodna izseljeniška konferenca, katero je sklical v Rim ministrski predsednik Mussolini in ki zboruje sedaj, je imela namen dvigniti doma ugled fašistovskega gibanja. Tej konferenci pa sta bila zadana dva težka udarca.

Prvotni cilj je bil zbrati zastopnike slovanskih dežel, ki eksportirajo delo, da se dogovore glede prekinjenja živahnega tekmovanja med Slovani in Italijani v Franciji. Izseljeniški komisar De Michelis je stavil predlog, naj se stvori kombinacija Slovanov in Italijanov, ki naj bi prisililo dežele, ki importirajo delo, da dvignejo svoje kvote.

Kongres Združenih držav pa je zadal prvi udarec, ko je sprejel novo priseljeniško predlogo. Nato so se zastopniki dežel, ki importirajo delo, sestali v Parizu na konferenco, da se pripravijo na mogoči napad Slovanov in Italijanov na njih priseljeniške postave. Zastopane so bile Francija, Argentina, angleški dominiji in Brazilija.

Kljub temu pa je vztrajal Mussolini pri svojih topovih. Ukazal je svojemu kralju, naj otvori ta kongres — in ta dogodek je dosti pomenjal v italijanskih očeh. Kljub zadnjim zmagam pri volitvah čuti italijanski diktator, da mora potolažiti nezadovoljstvo, ki se pojavlja v deželi radi vedno naraščajočih cen ter velikih davčnih bremen.

Če bo mogel vzbuditi zanimanje Argentine, Brazilije in Avstralije za italijansko delo, bo pomenjala ta konferenca velikanski uspeh. Če pa se mu ne to ne bo posrečilo, bo konferenca vsaj pokazala italijanskemu narodu, kakšno važno svetovno sodišče je postal Rim pod vlado Mussolinija.

Mussolini, ki ima vedno v očeh interese svojega lastnega naroda, je stavil predlog, naj se prevaža vse izseljence, ki se vkreajo v italijanskih pristaniščih, vključno Slované in druge inozemce, na italijanskih ladjah. Zahteval je tudi boljše sanitacijo na poti ter boljše akomodacije na Ellis Islandu in v drugih pristanih, v katere dospejo izseljenci.

On zahteva redne kabelske informacije iz dežel, ki importirajo delo, glede delavskega trga, zavarovanj izseljencev proti nezgodom tekom potovanja, enoten izseljeniški potni list za vse Italijane in Slované, da se jim prihrani konzularne stroške, in štatus za italijansko in slovansko delo, enak štatusu lokalnega dela, posebno z ozirom na odškodnine.

Klerikalna ali ljudska stranka, ki ve, da bo kmalu uveljavljena stroga cenzurna postava, pa dolži v svojem časopisu Mussolinija, da je zaplenil 35 milijonov lir, kolektanih kot izseljeniški davek in da je ta sklad poklonil finančnikom v namenu, da pomagajo izseljencem.

Klerikaleci izjavljajo, da bo vprizorila vlada nadaljne napade na prihranke izseljencev ter svetujejo vladi, naj reformira svoj lastni izseljeniški sistem, mesto da trosi čas in denar na konferenci, ki ne more izpremeniti postav drugih dežel.

PADEL ŠTIRI NADSTROPJA GLOBOKO.

Včeraj je padel s strehe štiri nadstropne hiše v Bronxu David Seridan. Obležal je na mestu mrtve. Policija še ni dognala, če je padel ponesreči ali je pa sam skočil v smrt.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:
JUGOSLAVIJA:
1000 Din. — \$13.50 2000 Din. — \$26.80 5000 Din. — \$66.50
Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.
Razposilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni zavod".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:
200 lir \$10.00 300 lir \$14.70
500 lir \$24.00 1000 lir \$47.00
Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.
Razposilja na zadnje pošte in izplačuje Jadranska Banka v Trstu, Operativni in Zadr.

Za pošiljave, ki presrežajo PITTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben dopnet.
Vrednost Dinarjev in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.
POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—
Glede izplačil v amer. dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslani najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
62 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Tel. Cortlandt 4687.

Glavne zastopstvo Jadranske Banka.

RAS TAPPARI JE OBISKAL VERSAILLES.

Versailles, Francija, 19. maja. — Ras Taffari, abisinski princ-regent, je obiskal tukajšnje mesto ter si ogledal grad ter Trianon palačo kraljice Marije Antoinjete.

Prisostvoval je tudi vjam infanterije, tankov in strojnih pušk.

MASARYK JE ODOBRILO ČEŠKO-ITALIJANSKO POGODBO.

Taormina, Italija, 19. maja. — Danes je dospel sem češki zunanji minister Edward Beneš ter predložil predsedniku čehoslovške republike Masaryku pogodbo, ki je bila pred kratkim sklenjena med Čehoslovasko in Italijo. Masaryk je pogodbo najprej natančno preštudiral, potem jo je pa podpisal.

NEMČIJA PODPISALA ŽGANJSKO POGODBO.

Washington, D. C., 19. maja. — Diplomatični zastopniki Združenih držav in Nemčije so podpisali pogodbo glede žganja in ostalih opojnih pijak, ki se nahajajo na nemških parnikih.

Pogodba je na las podobna oni, ki jo je sklenila Velika Britanija z Združenimi državami.

ATENTAT NA JAPONSKEGA GOVERNERJA.

Tokio, Japonsko, 19. maja. — Ko je potoval generalni japonski governer baron Saito po reki Daido, je bilo oddanih nanj z obrežja več strelav. Dva mornarja sta bila ranjena, dočim je ostal governer nepoškodovan.
Napad pripisujejo oblasti korejskim vstašem.

"GLAS NARODA"

SLAVENSKI DNEVNIK

Owned and Published by

Merens Publishing Company

(A Corporation)

FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDEK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

For Sale to the Public	For New York to the Public	For Sale to the Public	For New York to the Public
10 Cents	10 Cents	10 Cents	10 Cents
10 Cents	10 Cents	10 Cents	10 Cents
10 Cents	10 Cents	10 Cents	10 Cents

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenimi nedelji in praznikom. Sprejeti brez podpisa in odposlani se ne priobčujejo. Dnary naj se blagovno pošiljajo po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi pošljejo bitvališče naznaniti, da hitreje najdemo naslovitve.

"GLAS NARODA"
40 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2379

KORENIKA ZLA

Ko je izjavil governer Pinchot iz Pennsylvanije, da je "Teapot Dome" škandal le en "znak bolezn", je pokazal dosti boljše razumevanje zadnjih razkritij v Washingtonu, kot pa so ga pokazali oficijelni predstavitelji administracije. Zadrega se namreč ni pričela in končala s Fallom, Denby-jem ali Daugherty-jem.

Pred narodnim zavodom za socialne znanosti je skušal državni tajnik Hughes olupšati stvari, ko je rekel: "Kljub splošnemu mnenju ne tiči cela zadrega v poštenosti uradnikov. Značilno je, da so standardi oficijelne poštenosti tako dobro vzdržani..."

Slični obrambi je dal izraza tudi predsednik Coolidge dne 22. aprila na banketu Associated Press:

"V nekaterih škandalih so bili nekateri javni uradniki krivi sodelavci. Čudno pa je, da jih ni bilo toliko, temveč tako malo."

To je bil edini način, kako zmanjševati pomen sedaj vršičih se senatnih preiskav, ki so razkrile ostudno mešanico korupcije, grafta in sleparstva. To je bilo manj odkritosrečno kot izjava senatorja Pepper-ja v Portland, Me., da so se "le trije izmed desetih kabinetnih uradnikov" izkazali "koruptnim in nesposobnim".

Kriminalce v javnih uradih, katere se razkrije, lahko kaznuje sodišča. Od administracije postav je odvisno, če se bo naprtilo kriminalna dejanja Fallu in ostalim. Nizki standard oficijelne moralnosti, ki koti korupcije, segajočo prav do srca vlade, pa je dosti nevarnejše zlo. Ni ga mogoče odpraviti s tem, da se izpostavi in kaznuje "par grešnih udeležencev" ali da se skuša zmanjšati obseg njih krivde z izjavo, da so to redke izjeme.

Nekaj več kot izgovorov je treba, da se ohrani vlado čisto, spodobno ter vredno javnega zaupanja. Administracija ni niti izdaleka še povedala vse resnice. Govori kot da povsem zadostuje izvedenje kazenske postave. Misli, da bo par obtožb odgovarjalo vsem svrham. Prezira pa pri tem celo tropo temnih značajev, ki delajo vladne departmente in urade središčem svojih podlih operacij. Ti temni značaji so se počutili kot doma v oficijelni družbi, v kateri so se gibali. Cela oficijelna atmosfera je bila okuzena od tega.

Če se ne bo mogla administracija v Washingtonu dvigniti do tega, da govori odkritosrečno glede razmer, ki so vladale tri leta v zveznem glavnem mestu, ji ne bo nikdo več zaupal. Le obotavljaje je priznala simptome, ki so bili splošno znani. Nima pa poguma, da bi razkrila resnično koreniko zla. S tako strahopetnostjo in takim izbegavanjem si ne more pridobiti vlada nobenega kredita, katerega neobhodno potrebuje.

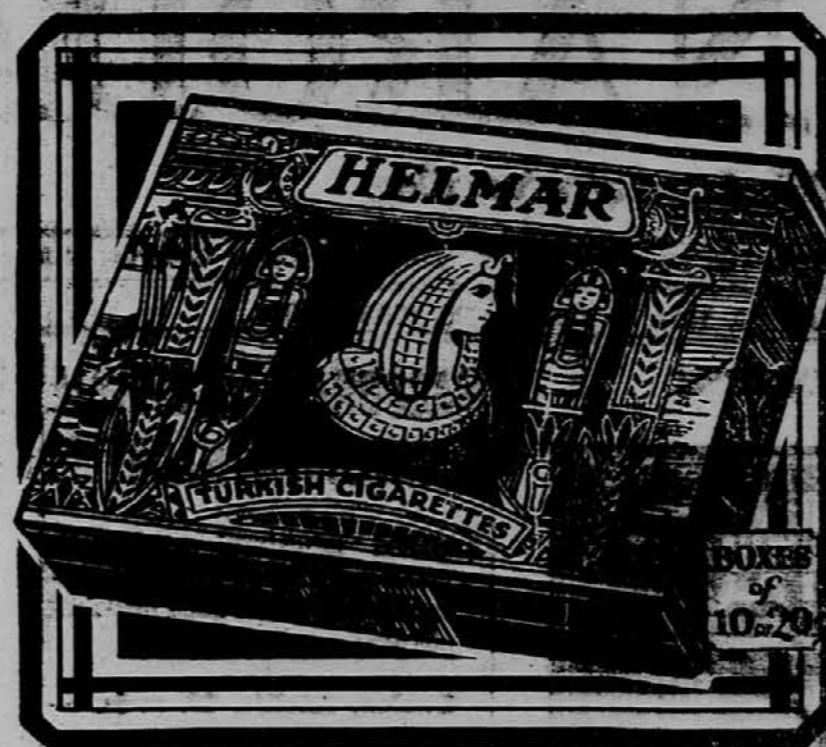
Dopisi.

Cheat Haven, Pa.
Sporočiti vam moram, da tukaj delo jako slabo kaže. Nikomur ne svetujem, da bi hodil sem dela iskat. Dela ni, če pa je, se dela komaj po par dni na teden. Naše društvo dobro napreduje. Žal, da niso rojaki tako dobro zastopani tudi v delavskih organizacijah kot se v društvi. Posledice neorganiziranosti so žalostne. Načrtujemo, da bomo v prihodnosti organizirali piknik za doseg svojega namena. Nihče naj ne zamudi te prilike, da se nekoliko razveseli in pozabava v prosti naravi. Zabave ne bo manjkalo na ta dan pri Reharju. Slov. Narodna Čitalnica vabi vse rojake ob blizu in daleč, posebno pa domače rojake in pa iz sosednjega Clevelanda. Vsi na farmo dne 25. maja, ko se bo vršil piknik S. N. Čitalnice!

Collinwood-Cleveland, Ohio.
Vse se res peha do boljšega napredka in blagostanja. Tako smo tudi pri nas v naši naselbini. Tudi mi si radi bistrimo glave z zdravim in poučnim čitvom. Če pa hočemo res vse to doseči, se potrebuje vsestranske podpore. Tako si je naša dična Čitalnica tudi omislila svoj piknik za doseg svojega namena. Nihče naj ne zamudi te prilike, da se nekoliko razveseli in pozabava v prosti naravi. Zabave ne bo manjkalo na ta dan pri Reharju. Slov. Narodna Čitalnica vabi vse rojake ob blizu in daleč, posebno pa domače rojake in pa iz sosednjega Clevelanda. Vsi na farmo dne 25. maja, ko se bo vršil piknik S. N. Čitalnice!

Livingston, Ill.
Ves mestni odbor je bil izvoljen na tiketu farmersko delavske stranke. Dva sta Slovenca, župan Vencek F. Černe in alderman Fr. Petsche, drugi so vsi premogari, razun enega Italijana, ki je grocerist, član nasprotno stranke. Po porazih pri zadnjih volitvah so bili nekateri tako razočarani, da bi ne bili najraje uničili.

Stavka v blaznici.
Ta storija o irlandskih noreh je prav zabavna storija. Šeststo jih je in živijo skupno na severu Irske, v blaznici v Donegalu. Nekega dne se je pobunil ves personal te blaznice: strežaji, strežajke, pazniki, kuharji, sobarice, hlapeci, usmiljenke itd. in so pričeli stavkati. Zahtevali so, da jim svobodna irska država poveča mezd. Evo, šesto blaznih bolnikov in bolnic je prepuščenih samim sebi, brez straže in brez postrežbe. Kaj mislite, da se je zaveda razvila tako, kakor v pariškem varietetu Grand-Guignol? Nikakor ne. Storiša se konča vzpodbudno, kakor Slomškova o Blažetu in Nežici.

Rojaki -- one so različne!

"Videl sem oglase vseh drugih cigaret, češ, kako dobre in čudovite so, nikdar se pa nisem odtujil HELMARS, kajti v HELMARS je vse, kar je za cigareto potrebno."

HELMAR turške cigarete vam dajo kakovost. Domače mešane cigarete vam dajo količino. Navsezadnje pa kakovost šteje, ne pa količina.

HELMARS
so popolnoma čiste.
HELMARS so v lepenkastih skatljah, da se ne lomijo.

Ararayas izdelovalci prvovrstnih turških in egiptovskih cigaret na svetu.

Stavka v blaznici.

Ta storija o irlandskih noreh je prav zabavna storija. Šeststo jih je in živijo skupno na severu Irske, v blaznici v Donegalu. Nekega dne se je pobunil ves personal te blaznice: strežaji, strežajke, pazniki, kuharji, sobarice, hlapeci, usmiljenke itd. in so pričeli stavkati. Zahtevali so, da jim svobodna irska država poveča mezd. Evo, šesto blaznih bolnikov in bolnic je prepuščenih samim sebi, brez straže in brez postrežbe. Kaj mislite, da se je zaveda razvila tako, kakor v pariškem varietetu Grand-Guignol? Nikakor ne. Storiša se konča vzpodbudno, kakor Slomškova o Blažetu in Nežici.

sebnem paviljonu, in ko so odhajali, so vedno prav skrbno zapirali vrata za seboj. Direktor, plašen dela, se je ob izbruhu stavke zaklenil v svojo pisarno. Ko so njegovi gojenci poslali k njemu deputacijo, je že mislil, da se bliža zadnja ura. Prišli so pa samo na raport in da ga prosijo za nadaljnja povelja. Potem so mirno odjadrali. Izvleli pa nismo, da li ni morda nad tem pojavom direktor sam izgubil pameti.

Turški natečaj za spomenik Kemal paše.
Angora ima sedaj posebno komisijo za postavljanje spomenikov turškim rodoljubom. Pravkar je komisija razpisala natečaj za spomenik Kemal paše. Natečaja se lahko udeležijo turški, nemški, francoski in italijanski kiparji.

Moskovski muzej.
V moskovskem historičnem muzeju so svečano otvorili nov oddelek za bizantinske spomenike. Številni zastopniki učenih društev so si ogledali dragocene predmete novega oddelka, v katerem so zedinjeni do sedaj raztreseni zakladi posameznih cerkev in uradov. Ravnatelj muzeja je N. M. Šekotov, kateremu stoji ob strani profesor B. V. Farmačovski, raziskovalec posebno bizantinskih spomenikov, za katere se živo zanimajo ne le domači, temveč tudi inozemski učenjaki.

Peter Zgaga

O kasi za newyorško porado mi še nobenega sledu. Vsega skupaj je bilo nekako dvestodvajset dolarjev.

Oh, kaj bi dali, če bi mogli reči, da jo je Zgaga pobasal. Ve se le toliko, da se dva katoliška moža ne bosta pri prihodnji spovedi spovedala slovenskemu gospodu. Bosta šla raje k nemškemu v drugo cesto, ki je že star in precej gluh.

Cirkularji oznanjajo, da se bo vršila slovenska parada v New Yorku zato:

da pokažemo tujerodcem, da smo presnični sinovi majke Slave, da pokažemo svetu, da smo resnični katoličani in pokorni duhovni gosposki;

da pokažemo ameriški javnosti, da znamo izpolnjevati postave in ceniti ameriško svobodo;

da se postavimo pred drugimi narodi s svojo godbo, narodno nošo in zastavami.

Narodni ponos je nekaj lepega. Toda mora biti na pravem mestu in ob pravi priliki izražen.

Nekoč je bil sladko ginjen rojak zavriskal ob belem dnevu sredi newyorškega Broadwaya.

Malo je manjkalo, da ni bil aretiran in zaprt.

Kljub temu se pa še danes hvale, da je pokazal Ameriki, kaj so Kranjci.

Nekaj podobnega bo s slovensko parado.

★
Dobro, da bo pogrebnik zraven. Bo že vsaj vse pri rokah, ko bodo pokopavali blamažo.

★
Naši rojaki se jako razlikujejo v svojih mnenjih in nazorih.

Ta gleda s takimi, drugi gleda z drugačnimi očmi.

Tako se je naprimer začel dopis nekega rojaka — morda je bila rojakinja — z naslednjim slayospovom:

Približal se je zaželeni mesec maj, mesec evetja in ljubezni. Narava se je odela v pisano odejo, vse se veseli, ptički žvrgole, pestrih cvetk sta polna njiva in polje. Človeka žene ven v prosto naravo; vsakdo je kolikortoliko prerojen, sliši lepe pesmice, ribice se zadovoljno igrajo po vodi, metuljčki pijejo med iz cvetlic ter delajo čebelicam konkudenco.

Pozdravljen, prekrasni maj! Pozdravljen ti najkrasnejši mesec! Pozdravljen praznik prerojenja, pozdravljen pričetek spomladi!

To se lepo čita, kaj ne, dragi čitatelji!

Kljub temu je zame in za marsikoga veliko bolj zanimiv začetek dopisa, ki ga je pisal drugi rojak.

Dopis se namreč začne z besedami: "Mese maj je all right, ker ima pet sobot."

★
Pri prihodnjih predsedniških volitvah bosta nastopila dva kandidata: republikanec in demokrat.

Ljudje še sedaj ugibajo, kateri bo izvoljen.

Za deželo ne bo dosti prida, pa naj bo izvoljen republikanec ali demokrat.

Lako pa zahvalimo Boga, da bo samo eden izvoljen.

Če bi bila izvoljena oba, bi bilo dvakrat slabše.

★
Kandidat na kmetih je govoril: "Če hočete, da bo imela občina dobro šolo, izvolite mene. Če hočete, da bo imela občina lepe ceste, izvolite mene. Če hočete, da bo imela občina manj davkov, izvolite mene. Če hočete, da bo imela občina dobrega plemenskega bika, izvolite mene!"

Jugoslovanska Katoli. Jednota
Ustanovljena l. 1898 Inkorporirana l. 1904

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:
Predsednik: RUDOLF BERIAN, 212 E. 118 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 186 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, Box 161, Ely, Minn.
Blagajnik nezplačanih smrtin: JOHN MOVERN, 414 -- 18th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zbiratelji:
Dr. JOE V. GRAHEK, 288 American State Bank Bldg., 601 Grant St. in Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

Nadnarodni odbori:
ANTON KRASNJEK, Room 204 Bakewell Bldg., 204 Diamond and 2nd Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHAR MLADIC, 1224 W. 11 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4123 Washington Street, Denver, Colo.

Paradni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 441, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, 210 Stevenson Bldg., Payaluth, Wash.
FRANK BORICH, 4317 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zbirateljski odbori:
VALENTIN PIRC, 786 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 223 Park St., Milwaukee, Wis.
JOSEF STEPLEK, 404 E. Meza Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON ORLARO, 188 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".
Vse stvari tiskajoče, se uradnih sadov kakor tudi denarne polčlajave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vsa pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in boljšanje splošnega naj se pošilja na vrhovnega zbiratelja.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom in obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajnika bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrabi na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 3 člani ali članicami.

Razne vesti.

Vinska trta v Sloveniji.

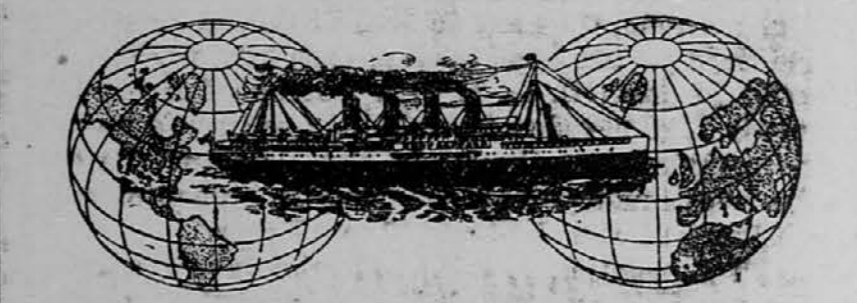
"Domoljub" poroča: Vinska trta je pri nas kakor tudi v inozemstvu vsled hude zime marsikje pozehla. Posebno tožijo češkoslovaški, madžarski in avstrijski vinogradniki. V naši državi je zima napravila največ škode v Sloveniji. Vinska tržišča počivajo skoro popolnoma. Podoben položaj je tudi na znanjih trgih, kjer istako tožijo o vinski krizi. Cene so pri nas neizpremenjene. Ne izvažajo se skoro nič.

predlagan Vertič in za Selauski odbor sledijo: Jakob Bizer, Franc Jamar, Josip Sušnik, Peter Krajnc, Hugo Fridl, gđc. Gusti Kompolj in Mici Bojnik. Članarina se je določila na 5000 kron letno za redne člane in za podpotne najmanj dvakratni znesek. Društvo slov. diletantov ima predvsem namen, gojiti dostojno dramatično umetnost, v katerem bodo zastopani tudi bralni, pevski ter godbeni odsek.

Društvo slov. diletantov.

Iz Barovelj poročajo Na splošno željo se je vršil dne 13. aprila l. ustanovni občni zbor "Društva slov. diletantov" za Barovelje. Obisk je bil dovoljen. Po pozdravi sklicatelja je povzel besede do rojak Vertič, ki je na kratko opisal delovanje slov. baroveljskih igralcev v pretekli dobi. Po čitanju pravil, ki so bile soglasno prejete, se je izvolil predsednik in odborniki. Za predsednika je bil

Divji velikonočni poboj.
V Mekoah pri Slovenski Bistrici se je vršil na velikonočni ponedeljek v gostilni Jožefa Doberšeke lud pretep, tekem katerega je bil ek 15 evrov več ali manj težko ranjenih, Francetu Doberšeku pa so surovočiči s koli in noži dobesedno na koece razbili lobanjo in obraz. Strojilec se niso izskrišali delovanje slov. baroveljskih igralcev v pretekli dobi. Po čitanju pravil, ki so bile soglasno prejete, se je izvolil predsednik in odborniki. Za predsednika je bil

Spomladna potovanja v domovino.

Znano je, da sedanja priseljeniška postava dovoljuje povratek tekem šestih mesecev izvan kvote tudi onim, ki niso ameriški državljanji.

Naši rojaki imajo sedaj najlepšo priliko obiskati svoj rojstni kraj in se zopet zadovoljni in okrepcani na duhu in telesu, vrniti.

Kadar se odločite potovati v domovino je najbolje, da se obrnete za navodila na nas, ker imamo v tem oziru dolgoletno skušnjo in smo radi tega v stanu, Vas dobro poslužiti.

Denarna izplačila in druge bančne posle izvršujemo najugodnejše.

Frank Sakser State Bank
62 Cortlandt St., New York, N. Y.
GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE

NOVA ZANIMIVA KNJIGA
NA KRVAVIH POLJANAH
Spisal Ivan Matic
Cena s poštnino 1.
\$1.50

TRPLENJE in strahote s bojnimi pohody bivlega slovenskega planinskega polka.
V knjigi so popisani vsi boji bivlega slovenskega polka od prvega do zadnjega dne svetovne vojne. In Galicije, s Doberdoške planote, s gorovja s Tirol, s Bajega jezga, s Hudega Loga, s Gabrijela, s Rjane in s polkovem upoku ter njega zakletu.
Knjiga je trdo vezana, vsebuje 270 strani in 20 slik in vojni.
"GLAS NARODA" 22 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Zanimivosti iz Rusije.

Trocki se je strogo pokoril vsem zdravniškim predpisom. Džeržinski, ki je bil vodja ruske tajne službe, je bil končno upokojen. — Zborovanje komunistične stranke.

Prof. Gautier, ki zdravi Trockega, se je o svojem pacientu izrazil takole:

"Trocki je natančno izpolnil vse zdravniške predpise. Malo je delal, hodil je na sprehod in ležal na solnce. Njegova edina zabava je bila lov, pa še tu smo ga morali omejiti. Zdaj Trocki zopet lahko dela, toda gledati moramo, da ne bo delal preveč, kar lahko pozroči utrujenost in ponovitev bolezni.

"Ekonomičeska Žizn" poroča prav krako, da je predsednik višjega sveta za narodno gospodarstvo SSSR. Džeržinski obolet ter nastoi dovoljenu mu dopust.

Ta upokojitev zloglasnega vudje Čeke in sedanjega preganjvalca "Nepovcev" je posebno pomembna, ker se je istočasno vrnil v Moskvo Trocki. Navdušeno sprejeti Trocki, in njegov pristaš Kamenov govorita mnogo o potrebi novega komunističnega kurza dr. gospodarstva. Kamenov je zahteval, da se zapleni 60 odstotkov glavnice vseh industrijskih in trgovskih podjetij, ker ni drugega kritja za 300 milijonski letošnji primanjkljaj v državnem proračunu. Džeržinski je bil mnenja, da pomeni ta zaplenba premožena konec gospodarskega življenja in sovjetske vlade. Zato je padel.

XIII. zborovanje ruske komunistične stranke, ki se prične 10. maja v Moskvi, bo vsakakor končalo sedanje sovražstvo med nasprotniki v vodstvu stranke. Zmagali bodo Stalin in Zinovjev ali pa Trocki in Kamenjev (mož Trockijeve sestre).

V Moskvi vse napeto pričakuje konec dvoboja me Stalinom-Zinovjev in eni ter Trockijem-Kamenovem na drugi strani. Sedanje osebno sovražstvo voditeljev bo izbruhnilo v pravi bo. Treba je zato čakati le XIII. zborovanja ruske komunistične stranke.

Blaznost vojvodinje Štefanije.

Pisalo se je že o žalostni usodi vojvodinje Štefanije Lonyay Bivše žene Franc Jožefovega sina Rudolfa. Revica je zblaznela. Sedaj živi v mestecu Orszvaru, kjer ima obitelj Lonyay svoj letoviščarski dvorec. Njena blaznost je verske narave. Bolnica trpi na prikaznih. Neprestano se razgovarja z umrli predniki, katerim obljubljuje, da bo molila zanje tudi če ji nič ne plačajo. Vest je strašno grize. Večkrat govori ure in ure in se opravičuje napram svoji nečastni umrli sestri Luizi Koburški. Oblači se v nunsko oblačilo. Prestala se je šminkati ter nosi samo še pšeničnorumeneno lasuljo, ki napravlja njeno lice 20 let starejše kot je v resnici. Tudi drugače izgleda kaj žalostno. Okolica jo prenaša z velikim sočustvovanjem, kar nesrečnici lajša bridke ure.

Kaj vse se lahko primeri človeku na potovanju.

Čehoslovaški slikar Fr. Dvorak se je nedavno podal v Ameriko. Pri sebi je nosil majhno količino kokaina, katerega je uporabljal proti zobobolu. Pri preiskavi so oblasti prišle kokainu na sled in Dvoraka so zaprli. Ker se pa ni umel sporazumeti z oblastmi, so ga proglasili za umobolnega ter ga zaprli v neko opazovalnico za duševne bolezni. Končno se je slikarju posrečilo priti v stik s čehoslovaškim konzulom, kateri ga je rešil gotovovega konca v blaznici, kamor so ga hoteli spraviti Američani.

ALI VESTE,

da bo jugoslovska vlada v kratkem sledila vzgledu nekaterih drugih držav ter priznala sovjetsko Rusijo? Ali veste, da je turški tobak v Helmsruhu najcistejši tobak, kar ga morete kaditi?

Posebno za maj, junij, julij in avgust samo 9 kvartni sivo emejiran kotliček za peko, preserviranje in kuhanje ZASTONJ za 50 labelov ZASTONJ Star in Magnolia Mleka

Vsaka gospodinja potrebuje v svoji kuhinji kotliček, kot ga vidite tukaj naslikanega. Ta kotliček, ki ga damo z našim Kondenziranim Mlekom, je precej težak, da je z njim vsakdo zadovoljen in drži 9 kartov. Dobi se ga samo v naših premijskih trgovinah. Po pošti jih ne posiljamo. Začnite danes kupovati samo naše vrste, ki donajajo za svoje labelne dragocena darila.

POSEBNA PONUDBA

Če hočete izpolniti kupon v tem oglasu ter ga odnesti v bližnjo premijsko trgovino kot je označena spodaj, ali ga po pošljite nam, in dobili boste ilustriran Premijski seznam in Posebno Premijsko Karto, ki je vredna 10 brezplačnih labelov. Sprejme se samo ena taka Premijska Karta od odjemalca s 40 ali več labelni. Vsaka naša Premijska Trgovina bo sprejela to Karto zaeno z nekaterimi ali vsemi vašimi labelni s teh kan. Če ni v vašem mestu nobene trgovine, kjer bi zamenjali te labelne in Posebno Premijsko Karto, jih pošljite Borden Premium Company, 41 Hudson Street, New York City, zaeno s številko darila označenega v Ilustriranem Premiskem Seznamu, in mi vam bomo poslali brezplačno.

Hranite labelne za dragocena darila.

- PREMIJSKE TRGOVINE
- NEW YORK CITY**
44 Hudson Street
near Duane Street
434 West 42nd Street
near Ninth Avenue
1527 Third Avenue
near 80th Street
61 East 125th Street
near Madison Avenue
578 Courtlandt Avenue
near 130th Street, Bronx
- BROOKLYN, N. Y.**
570 Atlantic Avenue
near 4th Avenue
2 Sumner Avenue
near Broadway
- LONG ISLAND CITY**
44 Jackson Avenue
near 4th Street
- JERSEY CITY, N. J.**
350 Grove Street
near Newark Avenue
584 Summit Avenue
near Newark Avenue

Prijazno vas vabimo, da obiščete katerokoli našo trgovino, če imate labelne ali ne, da si ogledate veliko in privlačno izberbo koristnih in ornamentalnih daril, katere lahko dobite povsem brezplačno s svojimi labelni.

KUPON
Borden's Premium Co., Inc.
41 Hudson Street, N. Y. C.
May 20, 1924

Ta kupon mora biti zamenjan tekom petnajstih dni izza zgorajga dne za Posebno Premijsko Karto.

IME No. 1
NASLOV (Slovenian)

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.)

PREPREČITEV BOLEZNI POTOM CEPLJENJA.

Kadar najdobješja bitja, mikrobi ali bakterije oziroma klice kakor jih zovemo po domače, najdejo ugodne razmere in dosti hrane, začnejo pomnoževati se in zarezati ogromno velike družine. V slučaju onih klice, ki so povzročiteljice nalezljivih bolezni, je rast teh družin jako strupena. Ko bolezenske klice prodirajo v človeško telo, začnejo rasti in pomnoževati se, ako so razmere povoljne za to, in njihov strup pride v naš sistem.

Mi vsi znamo, kaj se nam godi, ako tekom dlje časa zavzavamo ponovno malo količino strupa. Tobak, na pr. vsebuje strup, zvan nikotin. Ako otrok poskusi kaditi cigaro ali pipo, mu postane takoj jako slabo. Ali ako ne odneha in se uda kajenju, bo nazadnje izkaddil največje in najnevarnejše cigare brez nikotina, kakor je posledic. Zakaj je to? Zato ker telo, ako mu dajemo dovolj časa za to, izdeluje dovolj protistrupov, da napravi neškodljivo (nevtalizira) majhno količino vsakega strupa, ki prodira v telo. Po neki čudni previdnosti narave telo izdeluje ne le zadostno količino protistrupov za nevtalizacijo strupa, marveč še nekaj več.

Vobče se ista stvar godi, kadar bolezenske klice prodirajo v telo in začnejo izdelovati svoje strupe. Ako so napravile le majhno količino strupa ali ako ta strup ni jako močan, prizadeta oseba le zlahko oboli in kmalu premaga svojo slabost, kajti telo je hitro izdelovalo zadosti protistrupov za nevtalizacijo tega strupa. Ako pa bolezenske klice izpušijo v telo znatno količino strupa ali toksina, kot ga zovejo, ali ako ta strup je močan, tedaj telo dosti-krat ne more zadosti rano ali zadosti hitro izdelovati primerno količino protistrupov; prizadeta oseba resno zboli in morda umre.

Leta 1894 je neki učenjak ob proučevanju klie, ki povzročujejo davico (diphtheria bacillus), odkril, da je mogoče izdelovati protistrup ali antitoksin proti strupu difterije tudi izven človeškega telesa. S tem da se vecepi ta antitoksin v osebo, ki je zbolela na difterijo, se strup difterije nevtalizira, predno ima priliko napraviti kaj škode telesu; bolniku se s tem pripravi težka borba pro-

ti bolezni. Da je temu tako, dokazuje dejstvo, da je pred odkritjem tega antitoksina pomirala vsaka druga oseba, ki je zbolela na davico. Od tedaj pa je razmerje smrti padlo na enega izmed vsake desetice in tudi v teh slučajih bi bila rešitev mogoča, da so bilniku ali lek pravočasno. Blagodejni vpliv tega protistrupa ni trajen kajti v par tednih se že izgubi iz telesa. Našli pa so načini, kako naj človek postane za vedno varen (imuniziran) proti difteriji. S tem da se v telo, tedaj dni narazen, vecepijo tri dozne kme zmesi strupov in protistrupov davice (takozvanega toxin-antitoxin), izpodbujajo se telo k izdelovanju zadosti protistrupov, da je oseba obvarovana proti difteriji bržkone za vse življenje. Vecepljenje proti davici je naravnost dolžnost napram otrokom. Kako boljše je poslužiti se te enostavne previdnosti, kot izpostaviti otroka nevarnosti, da se nalezajo davice.

Legar (typhoid fever) je druga bolezen, katero je znanost premagala. Kdor se hoče obvarovati pred nevarnostjo legarja, zlasti če se nahaja v krajih, kjer pitna voda ni čista, edini sigurni način je vecepljenje vakcinov proti legarju. Tekom svetovne vojne so bili vsi ameriški vojaki vecepljeni proti legarju, zato ta bolezen je bila takorekoč neznana v ameriški vojski. Na drugi strani pa je legar tekom španske in civilne vojne ubil več vojakov kot puške in topovi.

Da, cepljenje koz je rešilo človeštvo od ene izmed največjih morilnih bolezni, je vsakemu znano. Kozje ali osepnice (smallpox) so bile nekdanj v strah in trepet človeštva; dandanes, ko so skoraj vsi cepljeni proti kozam, je nevarnost razmeramora prav majhna. Na enak način se pasja steklina in mrtvični kreč (tetanus) dajejo preprečiti potom vecepte.

Čim znanost napreduje, ni dvoma, da se bo na enak način našel primerni protilek, ki bo preprečeval tudi druge strašne nalezljive bolezni, ki jih bakterije povzročujejo.

Skoraj vse stvari so sedaj na borzi na prodaj, z izjemo oficijelne npliva.

Etiketa v Vatikanu.

Papež sprejema svoje goste ob enajstih dopoldne v mali vatičanski prestolni dvorani. — Številni švicarske garde se je zadnji čas jako skrčilo.

V Vatikan prihaja često veliko število vernikov, ki jih navadno sprejme tudi sam cerkveni poglavar, rimski papež. Še veliko večje pa je število raznih cerkvenih in posvetnih dostojanstvenikov, ki prihajajo k papežu v avdijenco.

Avdijence se vrše navadno ob enajsti uri dopoldne v mali vatičanski prestolni dvorani. Ako pa je število posetnikov veliko, tedaj se vrše sprejemi v veliki vatičanski ceremonijalni dvorani.

Mnogo sijaja je že pri raznih romarskih avdijencah, pri katerih opravljajo razne službe papeževi komorniki. Vrhovni komornik določa vsakemu izmed njih njegovo posebno službo. Razen teh sodeluje pri sprejemanju papeževa garda, v prvi vrsti plemiška garda, ki šteje okoli 70 ljudi. Člani te garde so večinoma plemiči nekdanje cerkvene države. Garda vrši službo samo takrat, kadar se pojavi papež osebno. Nadalje sodeluje pri sprejemih tudi švicarska garda, to je telesa na straža papeža, ki jo tvorijo samo rojeni Švicarji. V zadnjem času se je število te švicarske garde skrčilo. Končno pride v poštev še dvorna garda, ki jo tvorijo samo rimski državljani. To je papeževa častna setraža. Za vzdrževanje reda v strogem smislu stoji prefektu Vatikanu na razpolago nekaj papeževih orožnikov.

Pri sprejemanju suverenih vladarjev in raznih uglednih osebosti se število dvorjanov znatno poveča in v takih slučajih prihajajo v Vatikan najstareše rimske plemiške rodbine, ki opravljajo razna cerkvena dostojanstva. Ceremonijerji so oblečeni v bogata in krasna oblačila, kar napravlja izredno pestro in divno sliko. Pri takih svečanih službenih avdijencah je prisoten tudi kardinal državni tajnik — sedaj kardnal Gasparri.

BOJAKI, NAROČAJTE SE NA SLOVENSKE DNEVNIK V ZBIRANIH DRŽAVAH 'GLAS NARODA', NAJVEČJI

Peš po svetu.

Pred petnajstimi leti se je oglašilo pet žurnalistov, ki so se odločili prepotovati peš razne dele sveta. — Enega med njimi je spremljala žena. — Težave in napori.

Pred petnajstimi leti, spomladi 1909, je razpisalo dunajsko mednarodno novinarsko združenje "Concordia" nagrado za mednarodno peš-ruto, ki je obsegala več delov sveta. K tekmi se je prijavilo pet žurnalistov: Rumun Friderik Merdinger iz Braile, Nemeec Artur Winterfeld, Avstrijec Oton Artbauer, Nemeec Karel Klein in Poljak Filip Dobrowsky.

Rumunu Frideriku Merdingerju je bilo določeno potovanje po Evropi, Aziji in Afriki. Združenje, ki je razpisalo za znagovalca v peš tekmi bogato nagrado dveh milijonov avstrijskih zlatih kron, je stavilo pogoj, da mora vsak potnik na svoji turi obiskati glavna mesta držav, po katerih potuje, ter da morajo njegovo bivanje v vseh važnih centrih izpričati oblasti s svojim uradnim pečatom. Tekmovalci so se podali na težavno pot, toda svoji nalogi je ostal kos samo eden: rumunski novinar. Ostali štirje so odpadli: oba nemška novinarja sta umrla, prvi je padel v Maroku, drugi je umrl za tifusom; Avstrijec je dohitel smrt na bojišču. Poljak pa se je vsled zrahlanega zdravja odtegnil potovanju ter se je vrnil domov.

Rumun je na ta način ostal edini tekmeec za bogato nagrado. Odpotoval je z Dunaja, obiskal avstrijska in madžarska mesta, nato se je podal v Rusijo, Bolgarijo, Turčijo in Egipt. Iz Kaira se je vrnil iz ladjo v Trst, odkoder je preko Jugoslavije — oglašil se je tudi v Ljubljani — šel v Nemčijo, Belgijo, Nizozemsko, Anglijo in Francijo.

V Marsellu se je vkrcal na parobrod in se čez Sredozemsko morje peljal v severno Afriko. — Prišel je v Alžir, od tam v Tunis, Tripolis in Cirenaiiko. Alžirski gubernator, franc. general O'Connor mu je dovolil, da se je pridružil veliki karavani, ki je štela 300 kamel in 200 mezgov. Karavana je bila namenjena v Sudán. Morala je prekorčiti gosvorje Atlas. Tako je dospel v Maroko, odkoder je nadaljeval pot v Sahara.

Ta pot je bila nepopisno težavna. Trajala je štiri mesece. Potovanje je ovirala strašna vročina, ki je ljudi in živali naravnost dušila. Podnevi je bilo do 80 stopinj; ponoči pa 47 do 48 stopinj nad ničlo. Samum je kaj nemile gospodaril v teh krajih. Nadloge so še povečali številni arabski razbojniki, ki so napadali karavano, da bi se polastili živeža, blaga in denarja, ki ga je nosila s sabo.

Praveca šiba za potnike je bil mrčes. Posebno opasen je v afriški puščavi črn škorpion, ki lahko umori človeka z enim samim pikom. Škorpion živi v pesku. Vsako noč, predno je karavana legla k počitku, je morala preiskati pečene plasti in pomoriti tega opasnega sovražnika človeških življenj. Mnogoteri so radi neprevidečnosti napram tej živali podlegli Zvečer so legli utrujeni k počitku, zjutraj ko bi morali vstati, pa jih ni bilo več mogoče priklicati v življenje. Umrli so vsled škorpionovega pika.

Po štirih mesecih tega naporega potovanja je preostanek karavana dospel v Timkutku, kjer so ljudje 60 dni počivali in se podvrgli različnim zdravilnim kuram. Naš potnik se je podal naprej v Indijo in na Kitajsko. Potem se je vrnil v Evropo in prepotoval Španijo, odkoder je šel zopet na Dunaj, da obnovi pogodbo, predloži dokumente in se prepriča, kaj je v njegovim denarjem. Bil je v redu, imela ga je Anglo-banka v zlatem depozitu.

Merdinger, katerega je na opisanem potovanju spremljala tudi žena, se je ves čas hranil s mladim mesom in jajci. Opojnih pi-jač se je dosledno vzdrževal; plj je samo vodo. Dnevno je prehodil 30 do 40 kilometrov. S seboj je nosil kovček težak, 35 kg, žena pa

ZA GOSPODINJE

Piše ISABELLE KAY

Slovenska gospodinja v Ameriki vedno z veseljem sprejema navsote, s pomočjo katerih zamore boljše vršiti svoje dolžnosti kot gospodinja in mati. Na tem mestu bomo vsake teden objavili članek, ki bo zanimal vsako dobro gospodinjino.

Drugi članek.

Navodila za kuhanje.

Če radi pečete, je naslednje navodilo eno onih, katere boste ljubili. Stareji ljudje in otroci ljubijo dober šarkelj (sponge cake). Naslednje navodilo stane malo ter ga je lahko izvesti.

DOMA NAPRAVLJENI ŠARKELI.

- 1 čaša evapiranelega mleka
- 2 čaši granuliranelega sladkorja
- 2 čaši moke (pred presipanjem)
- 4 jajca
- 1 čajna žličica vanilje
- 1/2 čajne žličice limonovega ekstrakta
- 2 čajni žličici pecivne sode.

Stepite jajca in sladkor, dokler ne nastane gosta smetana, dodajte nato čašo mleka, ki je bilo segreto tako zelo, da je skoro vrelo. Nato dodajte disave in končno moko in pecivno sodo, presejano trikrat skupaj. Pečite v počasni peči nekako 30 minut.

Navodila za kuhinjo.

Je-lih je treba zavarovati pred svetlobo potem ko je prišel do polne moči. Ni varno držati vinski cvet ali jesh v lesu v omari. Za take te kočine so najboljši demijoni. Kamenita posoda pride takoj za njimi na vrsto. Kamenita posoda ne razpoka v hkratnem trenutku kot razpoka setkelna.

Konserve, zolne kisle kumarice, centsup je najbolje držati na tleh. Postavite jih v rednih vrstah pod najnižjo polico. Hladna temperatura, ki vlada tam, je najboljša zanje. Napravite sprejal zagrnjalo, ker se pokvari, če stoji v svetlobi.

Lažje je obdržati kuhinjska tla čista kot pa očistiti jih potem ko so postala zamazana. Če pražite, je najboljšo položiti stare liste povsod krog peči. Isto lahko napravite kadar pečete. Moka samaposedla je čista, a najbolj zavratna med vsemi stvarmi, ker se začne v najmanjšo razpoko ter vabi k sebi vse oblike umazanca.

Nasveti glede lepote.

Najbolj ceneno in trajno rdečilo za mlade deklice in žene je zavziranje korenja. Jesti bi morali pogosto korenje pri obedih, ker je bogato na železo ter pomaga pri ustvarjanju zdrave, rdeče barve. Zavzivanje ga v vseh mogočih oblikah, praženega, pečenega, v omaki ali surovega. V Rusiji in Franciji dodajo gospodinjke šlaklor k korenju, da spravijo na dan njegov delikatni okus. Gotovo ga boste ljubili v katerikoli obliki.

Osebnostno zdravje.

Med stvarmi, katerim se morate izogibati, je slab duh iz ust. Vi sami se večinoma ne zavedate, da imate slab duh iz ust. Slab duh udje skoro vsaki čar, katerega ima mogoče ženska. Vzroki slabega duha so številni, kot cigarete, razpadajoči mleko, razpadajoča hrana, neredi v želenju, pijanca itd. Postajati bi se morali dolga antiseptična sredstva za izpiranje ust, ki bo izpralo vse nečistosti, katere imate mogoče v ustih. Slab duh iz ust je pogosto znak nepravilne prehrane. Malo skrbi za vaše strani vam bo pomagalo, da se izognete temu neprijetnemu občutku.

Mi priporočamo naslednji izdelek:

Ako želite mleko in šlaklor zeno, ni boljšega mleka kot je Magnolia & Star mleko, ki ga prodaja vsak grocer. Poleg tega lahko hranite labelne ter dobite zanje dragocena darila.

nahrbtnik s 25 kg teže. Merdinger je dozdaj prehodil 92.000 kilometrov. Da se mu nagrada izplača, mora prehoditi še okoli 14 tisoč km, toda to ne bo več naporno in težko. Glavni napor so premagani in mož se nadeja, da bo letos meseca decembra dvignil v Angleški banki na Dunaju dva milijona res krvavo zasluženih zlatih kron, nakar se umakne v privatno življenje.

Italijanski letalec v Amundsenovi družbi.

Norveški raziskovalec severnega tečaja Amundsen je povabil s seboj na pot čez severni tečaj par oseb, med katerimi se nahaja tudi nekaj prvovrstnih inozemskih zrakoplovcov. Italijani so obesili Amundsenu na vrat letalec Locatellija, ki je priznava eden najboljših strokovnjkov v italijanski značni mornarici. Locatelli je rodom iz Bergama ter je bil pri zadnjih volitvah izbran za poslanca na Mussolinijev fašistovski listi.

Smrt znanega ruskega geologa v Pragi.

Dne 28. aprila je umrl v Pragi znameniti ruski učenjak, geolog, profesor N. Andrusov, znan po svojih študijah o geoloških razmerah bazena okoli Črnega in Sredozemskega morja. Na svojih naučnih potovanjih se je profesor Andrusov mudil nekaj časa tudi v jug. državi. Pokojnik je bil pred vojno član ruske akademije znanosti in je deloval na norvorskijski petrograjski in jurjevski univerzi. Od leta 1922 je živel stalno v Pragi.

DESETLETNA PESNICA.

Zašito srce.

V eni zadnjih sej društva dravnikov na Dunaju je dr. Winkelberger privedel s seboj nekega 21 letnega železozrugarja, ki se je z nožem sunil v prsa. Mož je bil prepeljan z rešilnim vozom v bolnišnico, kjer so ugotovili, da je srce ranjeno. Ob otrovi narkozi je bil prsni koš odprt in srce je pokazalo na predni strani približno en centimeter široko prebržno odprtino. Pri odprtju srčnega mehurja pa je bila opaziti 6 milimetrov široka, od sunka povzročena rana. Rana je bila s tremi šivi zašita in operacijska rana istotako zašita. Štiri tedne po operaciji je pacient že lahko zapustil posteljo, v nadaljnjih dveh ted-

Nateliya Crane je stara šele deset let, pa je že spesnila nad sto pesmi, ki bodo kmalu izdane v posebni knjigi.

Koroške novice.

Smrtna nesreča.

Marija na Zili. — Kakor strela se je razsijala v soboto 12. aprila pretresljiva vest, da Gašparjevega Tomaža iz Turčani ni več med živimi. Šel je zjutraj zdrav in čil na delo, zvečer pa so pripeljali mrtvega domov. Delal je v Beljaku pri železnici in je pri premikanju vagonov izpodrnil tako nesrečno, da je prišel med odbihače in bil na iču mesta mrtev. Marsikomu bo naš Tomaž Štebl znan, posebno vojakom bivšega lovskega bataljona št. 8, pri katerem je služil sedem let, dobro v spominu onim, ki so se udeležili borbe pri Grodeku. Pogreb ponesrečenega je bil najlepši dokaz, kako je bil priljubljen ne samo pri ljudeh svoje vrste, temveč tudi pri predstojnikih. Na zadnji poti ga je spremljala požarna brambra, katere zvest član je bil Tomaž. Zapuščena mlada žena s 3 nepreskrbljenimi otroci.

Smrtna kosa.

Djekske. — Ko so drugod pokali tepci in pevali zvonovali aleluju, je pel pri nas mrtvaški zvon smrtne žalostinke rajni Ani Rosenzopfci, ženi sedanjega cerkovnika. Bila je razen v očjem krogu tujka na celnem svetu, na Djeksah in daleč naokrog pa dobro znana in spoštovana od vseh dobrih ljudi, velik trn našim nemurjem kot narodna Slovenka. Kot taka pa nikdar ni zalovala zavoljo nemčurjskih napadov, katere je morala prestati sama, njen mož, sin in njeni hčerki od strani nemških nasilnežev. Leta 1919. bi skoraj nemška granata usmrtila njenega sina. Trpela je vse voljno, četudi težko. Ko so Volkswehrwei najbolj streljali s strojnimi, je rekla: zdaj pa že Glančniku in Šent Stefanu krono pribijajo. In od tistega časa so jo nemurji hudo sovražili in jo gonili z Djeksah. Hvala Bogu, da je na Djeksah le malo takih ljudi in da se jih nihče ne boji. Tudi rajna Ana se jih ni bala. Povsod je podarjala pošteno staro djeksko slovensko prepričanje.

Šušnel pod Djeksami. — Šušnelo Veliko noč smo imeli v Šušnelu, posebno pa Kogelnikova hiša. Odkar se spominjajo nastajajočiji ljudje, je bila pri Kogelniku stara slovenska družina Lobnikova. Ni še imel 50 let in že gleda Abrahama. Nesreča ga je spremljala od zibelke do groba. Ker v mladosti ni imel pravega varuha, je kot hletan fant padel in si razbil koleno. Komaj je bil 20 let, umrla sta mu mati in oče. Kot hram mladenič je moral prevzeti stromo in težavno kmetijo, da bi preživel svojo mladoletno sestro, ki se je pred vojno omožila in leta 1922. naglo umrla v najlepši dobi. Tudi Lorene se je oženil leta 1902. pa pridna žena mu je takoj umrla; oženil se je drugič in tudi druga žena mu je umrla, da je ostal sam brez prave potrebe. Bil je mož, ki mu ni lahko parava. Kljub vsem nadlogam in težavam je bil vedno dobre volje in utavovost izurjen gospodar, dober sosed in blag mož, skrben oče edine svoje hčerke in velik dobrotnik ubogih zapuščenih otrok, ki jih je veliko preziljal.

vest je murna. Ali je ta vest katoliška ali liberalno nacionalna, koga to briga!

Iz Velikoveca. — "Ti nadležni Slovenci" se v tem trdo nemškem Velikovecu silijo na dan. Celó tako predrzni so bili, da so nastopili pri občinskih volitvah, in o groza in strašota za Velikovečane, dr. Petek, naš poslanec, bo sedel v mestnem občinskem odboru. V nemškem mestu pa Slovenec odbornik! Porabili so vsa dopustljiva in nedopustljiva sredstva, da bi zabrali in izvelitvi dr. Petka, ki je za Velikovečane pravi "Bürger-schreck". Na postavne določbe se sploh niso ozirali. Volilni predlog Koroške slovenske stranke je bil prvi priglasen; pri objavi je pa bil na zrdnjem mestu, Občinska volilna oblast je pripoznala, da sme biti dr. Petek izvoljen, nato pa sklenila, da nima volilne pravice, z napovedjo vzkoka, da ni avstrijski državljan. Nekemu drugemu so iz istega vzkoka odrekli volilno pravico kljub temu, da je predložil domovnico. Predsednik okr. volilne oblasti je za rešitev prizivov namemna sklical sejo v tako kratkem roku, da dva naša člana nista bila pravočasno obveščena. Nakana, odločiti o prizivih našimce v neugodno, se pa ni posrečila, ker je izostal eden član naprosnik. Od same jeze menda predsednik še do danes ni poslal rešitve teh prizivov prizadetim. Kar niso mogle preprečiti volilne oblasti, naj bi preprečila nasprotna volilna agitacija. Glavno delo so prevzeli krščanski socialci. Dr. Petek jim je namreč premalo verjel, da, celó za brezverca so ga razkrižali. V nevarnosti je bila torej vernost naših ljudi, zato so morali oni prvi na plan. Imeli so shod pri Jagru v St. Rupertu, kjer je kanonik Feinig z vso krščansko verno udrihal po dr. Petku, za kar smo mu posebno hvaležni; uspeh je bil namreč res nepričakovan, ker smo samo v St. Rupertu z okolice dobili toliko glasov, da je bil dr. Petek izvoljen. Vse letanje od volice do volice ni pomagalo. Razni treburari, ki niso mogli letati okrog in bi vendar radi odvrnili naše ljudi od te "hudečeve" stranke, so dali našim strogo zapoved, ostati doma, če ne, jim odvzamejo njive in travnike. Na dan volitev pa je bil skupen napad posebno na ženske, ki so šle na volišče brez moškega spremljevalca. Grozili so, kdor voli Slovenec, bo takoj izgnan v Jugoslavijo. Pospešva in zemljišča, ki jih ima v najem, se odvzamejo. Da bi dali tem grožnjam popolno verjetnost, so jih spravljali v zvezo z izgoni Nemcev iz Jugoslavije, ki so za Avstrijo optirali. Pod takimi razmerami, kakor so sli velikovski Slovenci na volišče, je junaštvo teh ljudi vsega priznanja vredno. Dobili so 69 glasov, še 4 več, kakor pri zadnjih volitvah.

Izvolitev slovenskega župana.

Sele. — Na velikonočni pendelek se je vršila pri nas volitev župana. Izvoljen je bil z veliko večino oddanih glasov Ferdinand Pristovnik, krojaški mojster v Selah pri cerkvi, voneč spoštovan in priljubljen mož.

Novo zvonove so dobili.

Malviče. — Tudi mi smo dne 13. aprila prejeli 3 lepe zvonove, ki so bili na belo nedelje blagoslovljeni. Pripeljali so jih slovesno, s slovesno trobovnično okrašenimi ziljski kornji. Nad Kvanonikvim križem je bil slavolok s slov. verzji okrašen.

Posobna ponudba.

Uvažujot, da je še vedno dosti gospodinj ki ne vedo, da dobe ako hranijo labelne z raznih vrst kondenziranega mleka, zunje dragocena darila, je Bordenova družba, ki je največja izdelovalka kondenziranega mleka na svetu, objavila danes v našem listu oglas, ki vsebuje posebno ponudbo onim, katerim niso znane razne kondenziranega mleka. Prosimo vas, prečitajte ta oglas jako skrbno ter izpolnite kupon.

Vaš grocer ima te vrste Bordenovega permijanskega kondenziranega mleka kot so naslednje v oglasu. Zagotovo ga vprašajte za one Bordenove kane, ki vam dajo dragocena darila za svoje labelne.

Knjigarna "Glas Naroda"

Table listing various books and their prices, including titles like 'Molitveniki', 'Poučne knjige', 'Razne povesti in roman', 'Razglednice', and 'Igre'.

"GLAS NARODA" (Slovenic Publishing Company) 82 Cortlandt St., New York. Ne naročate knjig, katerih ni v ceniku. Knjige pošiljamo poštno prosto.

Pod krivo jelko. Spisal Peter Bohinjec.

(Povest iz časov rokovnjačev na Kranjskem.)

Prvi del.

KAPITAN VRANJEK.

I.

(Nadaljevanje.)

Starejši prodajalec pa vsčipne enookoga pivca:

"Ti bi moral reči: srečno oko, ki te vidi, ne pa oči, ker imaš samo eno oko celo!"

Vsi se posmeja, le Polonjek godrnja in modruje dalje:

"Eh, Fundežkin Tomaž, ti nisi zastoj godec. Na kaj, Marjanica, kje si? Takega vina se ni pridelala kranjska dežela. Alo fantje, sedite in pijte! Tomaž, pa naredi eno, da dekleta privabiš!"

"Počaki, da se podpremo," odvrne Tomaž. "Ti postavaš, mi se pa ubijamo po svetu. Morda se da napraviti kaj kupčije pri taki hiši, kakor je Boltarjeva."

Gostje so pili, dekla je nosila na mizo, ali drugih domačih ni bilo blizu.

Vino je lezlo v glavo, zakaj bilo je iz leta 1834.

Na pragu se prikaže nov gost, resnega pogleda. Bil je majhne postave, siba, črnkaste polti, živih oči in vlnudnega vedenja.

"Hibejte bonov, ferkelni prvohlajo po vas."

Vsi so obmolknili pri tem pozdravu. Polonjek, ki je bil najbolj zgovoren, se potaji in izgine pri durih. Tihotapec Blaže je bil sicer dober znanec in prijatelj rokovnjačev, njihovega jezika pa ni razume. Zato se najmanj zveni za prišleceve besede in reče:

"Ti imaš kaj besede pri svojih ljudeh, kakor vidim, zato pa reci Funderžu, naj nam katero zagode. Čuješ, Gradov Andrejec?"

Fundež čaka na povelje, a kapitan Vranjek ohrani resno in ukazuje:

"Blaže! Tobak homo ves mi vzeli. Denar zanj dobiš jutri. Ako imaš tudi kaj kave, nesi jo h Krču. Tam dobiš banjo žita. Taeman, tvoja skrb je, da bo drevi tobak v rokah našega harambaše. Ti, Fundež, poskrbi do jutri večer sodček letošnjega vina, ki ga pelje z Dolenskega v Trzič tisti Klemen z Vinice. Nocoj bo prenočil v Naklem pri Spanu. Mejačev Stefan in Kobar ti bosta pomagala, ker sta tam doma."

Tihotapec je poslušal strme svojega sovaščana in molčal. Vranjek pa odpre dur in pokliče deklo. Marjanica takoj prične iz kuhinje in zardi do ušes.

"Fundež, zdaj pa le postriži ob gosli!" veli kapitan in se začne vrteti z deklo po prostorni izbi.

A kmalu preneha. Videlo se je, da je želel napraviti veselje bolj plesaliki kakor sebi. Prišede k mizi, ukaže dekli izbrati krtače in muhalnikov, kolikor hoče, češ da bo že on vse plačal. Marjanica izbere tri krtače, dva muhalnika in en podpijalnik pa izgine v vežo.

V izbo spet stopi odišli Polonjek. Samo spogleda se z Vranjekom in je bilo vse dobro.

"Tomaž, poj!" zakliče kapitan.

Fundež spet nategne gosli in začne peti. Drugi mu pomagajo:

Zapojmo pozdravljico,
Zahvalimo Boga,
k'nam sladkega da vina,
Oj firundrajskarja,
Holadri, holadro — — —
Oj, firundrajskarja.

Peli so vsi ponavljajoče se besede, ko dekla pri- nese na mizo južino za domače.

Kmalu se zagosti velika miza v kotu pod križem, naposled prideta tudi oče Boltar in hlanec Ožbolt.

Žlice so jele ropotati po velikih lončeni skledi.

"Marsikdo hvali Boga, pa ne pravega," zine hišni gospodar, ko so pivci že drugič ponovili svojo pesem o yinu štirinadestega leta.

"Kaj smo mi neverniki? Ali nismo molili z vami pred jedjo?" odvrne Grosov Blaže, ki se je že dobro nabral dobrega vina.

"Blaže, ti imaš še nekaj poštenja, zato si se oglašil!" pristavi hlapec Ožbolt.

"Jaz ga pa nimam, kajne, Ožbolt!" pridene pikro Polonjek.

"Lahko ga imaš, če ga hočeš. Ali ga imaš, pa ne vem," odvrne hlapec.

"Pray tak malik si kakor mi. Vojaške suknje nečeš nosit kakor mi. Ti seveda si poštenjak, mi pa smo uzmoviči..."

"Le počasi, Polonjek!" prekine besedo Ožbolt. "Da ste vojaški beguni, vam ne očitam. Tudi jaz sem. Zakaj bi hodili po vseh evropskih bojiščih za pruski napuh in francosko slavo? Kadar bo pa naša domovina, naš presvetli cesar Franc v nevarnosti, takrat homo pa že tudi mi pokazali, da smo dobri državljani."

"Kdo pa je meni včeraj jutro perilo odnesel iz Luknje? Morda boš ti vedel povedati. Gradov Andrejec?" se vtakne vmes Jerica.

"Jerica, jaz vem, da ga nisem. Če ga je po odnesla kaka revica, da zavije z njim svojega nagega otroka, kaj za to?" odvrne Vranjek.

"Kraști je greh, Andrejec!"

"Tako uči pač dupljanski gospod Tomaž. Uči pa tudi, da je pravica za vse enaka, Jerica!" nadaljuje Vranjek.

"Božja pravica pač!" poseže vmes hišna gospodinja, "plašarska pa ne. Ta uči tako: vzemi, če nimáš; drugi naj delajo, mi pa naj jemljemo."

"In to je tista razlika, Vranjek!" potrdi stari Boltar. "Naš Ožbolt je res vojaški begun kakor ti. Vsak se rad otrasa vojaške suknje za 14 let ali še več, če se le more. Toda Ožbolt se preživja s poštenim delom, ti pa s tatvino. Ne pravijo ti zastoj Vranjek, ker kradeš kakor vrana."

"Dobro pazite, kmetje pridejo po vas."

Zagonetno, toda resnično.

Nerešene skrivnosti.

Ni še dolgo tega, ko je morilni slučaj Doroteje King razburjal duhove prebivalstva mesta New Yorka in javnosti v splošnem. Takrat so priobčali listi dolgovozne članke, z mogočnimi naslovi ter se jezili nad policijo, ki ni mogla pojasniti morilne skrivnosti.

Kmalu nato pa je posvetila lahkomisljena javnost New Yorka svojo pozornost drugim senzacijskim dneva, ki so bile mlajšega izvora. Poročila glede zadeve Doroteje King so se umaknila s prve strani listov v notranje strani ter so postajala vedno krajša in brezpomembnejša. Kmalu pa so tudi listi pozabili na to zadevo, ki se je pridružila velikemu številu nerešenih in nepojasnjenih morilnih slučajev.

Zgodovina policijskega departmanta ter kriminalnega sodišča v New Yorku vsebuje številne take slučaje, ki so nekoli v največji meri presentili ter razburjali nekaj časa javnost. Završile so se ostudne in žalostne tragedije, ki so kljub vsem prizadevanjem oblasti, da najdejo krivca, mu določijo krivdo ter ga izročijo kaznojoči pravici, ostale nerazrešene in sprivnostne ter bile končno pozabljene, ne da bi našli krivca.

Če pregledujemo liste v knjižnici izza pričetka prejšnjega stoletja, bomo našli celo vrsto visoko senzacionalnih slučajev, v katerih se je, natančno kot sedaj, napadalo in zasramovalo policijo, ker ji ni bilo mogoče zaslediti morileca ali morilice in v katerih je ostal zločin nekažnovan. To se je zgodilo tudi v slučajih, ko so bili umora obtoženi končno oproščeni, ne da bi našli medtem resničnega krivca ter ga obsodili. Kdor se spominja zadev Molienux in Patriek in pričetku tekočega stoletja, bo spoznal, da so še vedno stavljeni meje človeškemu zmožnostim, kljub velikanskemu razvoju moderne kriminalistične vere ter njenim neštevilnim pripomočkom.

V naslednjem hočemo seznaniti čitatelje s tremi takimi slučajji, ki so se pripetili v prvi polovici preteklega stoletja in med katerimi sta se tikala dva nasilne in nikdar pojasnjene smrti dveh mladih žensk. V naslednjih člankih pa bomo navedli nadaljne zanimive slučaje iz newyorške kriminalne zgodovine v zadnjih stotih letih.

Umora obeh žensk sta bila čudna in posebna že radi tega, ker so bila spojena z razvojem imena par najbolj odličnih mož dežele.

Mogoče je kateremu poznavalcu ameriške zgodovine znano, da je sijajna osebnost prvih dni republike, Aleksander Hamilton, skupaj s svojim trpkim tekmečem, ki ga je pozneje ubil v dvoboju na Palisadah, Aaronom Burr-om, prevzel obrambo v nekem senzacionalnem morilnem procesu. To se je pripetilo leta 1800, ko je šel New York komaj šestdeset tisoč prebivalcev.

Obtožen je bil Levi Weeks, katerega so procesirali radi umora ljubice, Gulielme Sands. Misands je stanovala pri svojem stricu in teti, Elias in Katarina Ring, na Greenwich Streetu, v bližini Franklin St. in Weeks, ki je bil spoštovan mlad rokodelce, je bil na hrani pri družini. Bil je brat Ezre Weekes, lastnika tedaj slavnega City hotela, ki je stal na mestu, kjer je sedaj št. 111 Broadway.

Neke nedelje v decembru leta 1799 je zpuštila mlada deklica dom v spremstvu Weekesa ter je niso nikdar več videli žive. Skoro en mesec pozneje so našli njeno truplo v nekako osemdeset čevljev globokem vodnjaku na prosti trati severno od Spring Street in istočno od Green St. Zunanost trupla ni dopuščala niti najmanjšega dvoma, da je bila Gulielma Sands umorjena. Mesta se je polastilo velikansko razburjenje in splošno so bili ljudje prepričani, da je Weeks njen morilec.

Weeks so aretirali ter staveli pod obtožbo. Dne 31. marca 1800 se je pričel proces proti njemu. Proti njemu so imele oblasti le okolišne dokaze in obravnava je spravila na dan vse zmožnosti odvetnikov, ki so zastopali obe strani.

Hamilton si je zapisoval izpovedi in Burr je porabil te novice ter jim dostavil svoje pripombe.

Višek procesa je tvoril čuden prizor, glede katerega pa ne so glašao poročila kronistov in sicer glede vprašanja, če je igral v tem prizoru glavno ulogo Hamilton ali Burr. Vlada je pokliceala na pričevanje kot svojo glavno obtežilno pričjo nekoga Croucher, ki je bil splošno na kaj slabem glasu in njegove direktne izpovedi so bile merodajne za pravorek.

— Hamilton je prišel do prepričanja, — piše Henry Cabot Lodge v svoji knjigi: "Življenje Hamiltona" — da je bil Croucher resnični krivec in vedel je tudi, da bodo njegove izpovedi odločilna točka slučaja. Ko je bilo zaslisanje že v glavnem končano, je pričelo v dvorani že postajati temno. Hamilton si je dal prinesiti dve sveči in s tem, da je postavil po eno na vsako stran prostora za priče, je ostro osvetlil lice Croucherja. Nato se mu je postavil nasproti ter zrl nanj z ostrimi in presuljivimi pogledi.

Nasprotna stranka je sicer dvignila protest proti temu postopanju, a sodnik ga ni sprejel in Hamilton je rekel s svečanim glasom:

— Imam posebne vzroke, globoke vzroke, katerih ne morem pojasniti, katere se pa bo razumelo, ko bo pravi krivec razkrl ter stavljen pred sodišče.

Prenehal je in pozornost vseh navzočih po dvorani je bila ostetotočena na obrazu priče. Hamilton pa je nadaljeval:

— Perotniki bodo zapazili vsako mišico njegovega obraza, vsak tresljaj njegovih oči. Rotim vas, da zrete skozi vedenje tega človeka na dan njegove vesti.

Nato se je pričelo neizprosno križno zaslišanje. Croucher je pričel ječati, se zapletati v protislovja in kmalu je popolnoma omagal. Potrotniki pa so obtoženeča opustili, ne da bi zapustili svojih sedežev.

Tako pravi kronist Lodge. Tudi Frank Moss pripoveduje v svojem delu: "Ameriška metropola" o tej epizodi slavnega procesa, a imenuje polkovnika Burra glavnim igralcem. Navaja tudi sporočilo, soglasno s katerim so je Mrs. Ring, teta umorjene, po pravoreku potrotnikov obrnila proti Hamiltonu z naslednjimi ostrimi besedami:

— Če boš umrl ti naravne smrti, bom vrjela, da ni nobene pravice na svetu in v nebesih.

Štiri leta pozneje je umrtil Burr Hamiltona v nekem dvoboju in devet in dvajset let pozneje je izginil sodnik Lansing, ki je vodil proces ter ga niso nikdar več videli.

Priča Croucher ni bil nikdar procesiran radi umora Gulielme Sands, a pozneje je bil spoznan krivim posilstva deklice a bil pomiloščen, nakar se je napotil v Virginijo, kjer je izvršil razne sleparije, nakar je pobegnil v Anglijo, kjer so ga končno obdržali radi nekega grdega zločina. Morilna zadeva Sands pa se ostala skrivnost, ko je bila od početka.

— Hamilton je prišel do prepričanja, — piše Henry Cabot Lodge v svoji knjigi: "Življenje Hamiltona" — da je bil Croucher resnični krivec in vedel je tudi, da bodo njegove izpovedi odločilna točka slučaja. Ko je bilo zaslisanje že v glavnem končano, je pričelo v dvorani že postajati temno. Hamilton si je dal prinesiti dve sveči in s tem, da je postavil po eno na vsako stran prostora za priče, je ostro osvetlil lice Croucherja. Nato se mu je postavil nasproti ter zrl nanj z ostrimi in presuljivimi pogledi.

Nasprotna stranka je sicer dvignila protest proti temu postopanju, a sodnik ga ni sprejel in Hamilton je rekel s svečanim glasom:

— Imam posebne vzroke, globoke vzroke, katerih ne morem pojasniti, katere se pa bo razumelo, ko bo pravi krivec razkrl ter stavljen pred sodišče.

Prenehal je in pozornost vseh navzočih po dvorani je bila ostetotočena na obrazu priče. Hamilton pa je nadaljeval:

— Perotniki bodo zapazili vsako mišico njegovega obraza, vsak tresljaj njegovih oči. Rotim vas, da zrete skozi vedenje tega človeka na dan njegove vesti.

Nato se je pričelo neizprosno križno zaslišanje. Croucher je pričel ječati, se zapletati v protislovja in kmalu je popolnoma omagal. Potrotniki pa so obtoženeča opustili, ne da bi zapustili svojih sedežev.

Tako pravi kronist Lodge. Tudi Frank Moss pripoveduje v svojem delu: "Ameriška metropola" o tej epizodi slavnega procesa, a imenuje polkovnika Burra glavnim igralcem. Navaja tudi sporočilo, soglasno s katerim so je Mrs. Ring, teta umorjene, po pravoreku potrotnikov obrnila proti Hamiltonu z naslednjimi ostrimi besedami:

— Če boš umrl ti naravne smrti, bom vrjela, da ni nobene pravice na svetu in v nebesih.

Štiri leta pozneje je umrtil Burr Hamiltona v nekem dvoboju in devet in dvajset let pozneje je izginil sodnik Lansing, ki je vodil proces ter ga niso nikdar več videli.

Priča Croucher ni bil nikdar procesiran radi umora Gulielme Sands, a pozneje je bil spoznan krivim posilstva deklice a bil pomiloščen, nakar se je napotil v Virginijo, kjer je izvršil razne sleparije, nakar je pobegnil v Anglijo, kjer so ga končno obdržali radi nekega grdega zločina. Morilna zadeva Sands pa se ostala skrivnost, ko je bila od početka.

— Hamilton je prišel do prepričanja, — piše Henry Cabot Lodge v svoji knjigi: "Življenje Hamiltona" — da je bil Croucher resnični krivec in vedel je tudi, da bodo njegove izpovedi odločilna točka slučaja. Ko je bilo zaslisanje že v glavnem končano, je pričelo v dvorani že postajati temno. Hamilton si je dal prinesiti dve sveči in s tem, da je postavil po eno na vsako stran prostora za priče, je ostro osvetlil lice Croucherja. Nato se mu je postavil nasproti ter zrl nanj z ostrimi in presuljivimi pogledi.

Ko sta se mudila slavna ameriška kinematografska igralka Douglas Fairbanks in Mary Pickford v Londonu, sta obiskala tudi West London Hospital, ter pomagala nabrati pet tisoč funtov sterlingov v svrhu, da se ustanovi v bolnišnici poseben department za X-zarke.

Moževo maščevanje.

"Prager Tagblatt" je priobčil sledečo zgodbi: "Žena ga je varala. On pa se je smejal, ker ni verjel, ker ni mogel verjeti. Žena je bila srečna, toda samo v družbi plavalasga občinskega tajnika, ki je bil poleg tega strasten filatelist. V resnici je dal dragoceno, Dolaz tega moj podpis". Listino sta razen soproge podpisali še dve priči. Trgovec K. su je moral pred sodiščem zagovarjati radi izsiljevanja. Bil je obsoben na tri mesece ječe.

potrjujem, da sem danes dne 24. septembra ob 4. uri popoldne prelomil zakon s soprogo trgovca K. Obvezujem se plačati trgovcu K. 20.000 kot odškodnino za njegovo ženo. Dolaz tega moj podpis". Listino sta razen soproge podpisali še dve priči. Trgovec K. su je moral pred sodiščem zagovarjati radi izsiljevanja. Bil je obsoben na tri mesece ječe.

ALI VESTE,—

da bo jugoslovanska vlada poslala v Zdržene države par najboljših studentov na študijsko potovanje? Ali veste, da je tobak v Helmar turških cigaretah boljši in finjši tobak kot pa v navadnih cigaretah?

Najboljši Predpis za Slatotno, Izmučene Može in Zene.

Tiscerim je na čudovit način pomagal v par dneh.

Če vam je vaš zdravnik še ni naročil, tedaj pojdit se danes do vašega lekarnarja in kupite eno steklenico. Imenuje se Nuga-Tone. Nuga-Tone povrne moč in življenje izmučanim žencem in mušicam. Dela rdečo kri, močne, mirne žive in poveča na čudovit način njih vse vstralnosti. Daje odlično spnec, dober tek, tino prebavo, reden stol mnogo entuziazma in ambicije. Če se dobro ne počutite, je vaša dolžnost, da jo poskusite. Vas nič ne stane, ako vam ne stori dobro. Je prijetna za živati in počutili se boste boljši takoj. Če vam je še ni predpisal vaš zdravnik, potem pojdit takoj v lekarno in kupite Nuga-Tone. Ne sprejmite nadomestil. Vživajte jo par dni in če se ne počutite boljši in če ne zlozdelo boljši, nečite ostalo nazaj lekarnarju, ki vam bo povrnil vaš denar. Izdelovatelj Nuga-Tone zahtevajo od vseh lekarnarjev, da jamčijo za isto in povrnejo denar, če niste zadovoljni. Priporočena, jamčena in na prodaj v vseh lekarnah. — Advt.

ZA NAKAZILA V AMERIŠKIH DOLARJIH —

IMAMO DIREKTNE ZVEZE, POTOM KATERIH IZPLAČUJEMO DOLARJE POLJUBNIM OSEBAM V JUGOSLAVIJI, ITALIJI, AVSTRIJI IN NEMOVI.

Ker pa je zvezana nabava dolarjev za izplačila v Jugoslaviji z znatnimi stroški, smo bili primorani zvišati pristojbino, ki je sedaj naslednja:

Za izplačila dolarjev brez pogoja: do \$25. po \$1., od \$25. naprej po 4%.

Za izplačila proti predložitvi vidiranega potnega lista: do \$25. po 75 centov, od \$25. naprej po 3%.

Denar, nakazan v Jugoslavijo brez pogoja, se izplača naslovniku takoj ter isti lahko takoj z denarjem razpolaga. Vseled tega priporočamo onim, ki pošljejo denar samo za potna stroške, poslužiti se drugega načina ter označiti na nakaznici: Izplačati le proti predložitvi vidiranega potnega lista (pasa) za Zdržene države. Ako potem naslovnik nebi mogel predložiti takega potnega lista, se stavi nakazani znesek zopet na razpolago vplačniku.

Pristojbina za izplačila dolarjev v Italiji, Avstriji in Nemčiji znaša do \$25. po 75 centov za nakazilo, od \$25. naprej po 3%, to je po 3 centa od dolarja.

Nakazil za zneske pod \$5. ne moremo prevzeti. Valed tamonjših odroč, ne moremo izplačati v Nemčiji naenkrat eni in isti osebi več kot \$20. Znesek za pristojbino nam je poslati obnena z onim, ki naj se izplača.

Evdarjamo pa, da je najbolje in najenostavneje nakazati od tukaj dinarje oziroma lire zlasti, onim, ki bivajo na deželi daleč od banke ter v menjanju dolarjev niso izkušeni.

Na zahtevo izvršujemo izplačila tudi brzojavno in potom brzojavnega pisma. Stroški za brzojavno pismo (Cable Letter) znašajo \$1., stroški za direktno brzojav (Cable) pa: v Jugoslavijo \$5., v Italijo, Avstrijo in Nemčijo \$4.

Vsi oni, ki tega oglasa nebi razumeli, naj nam pišejo za natančno po- jamlje ter pripomnijo, v katero državo žele denar poslati.

FRANK SAKSER STATE BANK

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in sta v njih potrebo zadovoljiti, da oglašujajo v listu "Glas Naroda". S tem boste stroški včas.

Utrava "Glas Naroda"

